

Hegazti-ustiategiak antolatzeke araudi berria

Argitaratu berri den uztailaren 27ko 637/2021 Errege Dekretuak, hegazti-haztegiak antolatzeke oinarritzko arauak ezartzen dituenak, indartu egiten ditu abere-osasunaren eta baserrietako biosegurtasunaren arloko betekizunak, eta ingurumen-arloko konpromisoak hartzea eskatzen du, ura, airea eta lurzoruak babestearekin eta klima-alaketaren aurkako borrokarekin lotuta.

Errege Dekretu berri horrek **sakon berrikusten du orain arte haragirako hegazti-sektorerako indarrean zegoen araudia**, 2005ekoa baitzen, eta erruteke hegazti-sektorea ere jasotzen du, orain arte ez baitzuen berariazko antolamendu-araurik.

Araudia berri horrek ezartzen dituen berrikuntzen artean, honako hauek nabarmendu behar dira:

- Ustiategiko **albaitariaren figura nahitaez sartu behar da**, eta hura arduratuko da animalien osasunarekin eta ongizatearekin lotutako alderdiei buruz aholkatzeaz.
- **Abeletxean kudeaketa-sistema integral bat izateke betebeharra**. Sistema horretan, besteak beste, honako arlo hauetan ezarritako planak eta protokoloak jasoko dira: osasun-arloa, garbitasuna, instalazioen mantentze-lanak, animalien ongizatea, simaurrak edo hainbat hondakin kudeatzea, eta antibiotikoen prestakuntza eta kontrola.
- **Animalien ongizatearen arloko egungo arau-esparrua finkatzea**, prestakuntza-baldintza horizontalak ezarriz eta abeletxe bakoitzerako banakako plan bat eskatuz, animalien ongizaterako arrisku potentzialak ebaluatzeke.
- **Abeletxeek simaurrak kudeatzeko plan bat izan behar dute nahitaez**, airea eta lurzoruak kutsa ez daitezen. Plan hori ingurumen kudeaketarako plan indibidualizatu baten parte izango da abeletxe bakoitzerako.
- **Abeletxeek gas kutsagarrien isuriak murrizteke neurriak martxan jartzeko betebeharra**, batez ere amoniakoarena eta berotegi-efektuko gasena, eta erregistroak banan-banan izan beharko dituzte.

Esne-behietan antibiotikoak zentzuz erabiltzeke gidak

Animalia Osasun Sailetik, URAGAN proiektuaren barruan (*“Abeltzaintzan antibiotikoak zentzuz erabiltzea”*, Eusko Jaurlaritzaren Garapen Ekonomikorako, Jasangarritasunerako eta Ingurumenerako Sailak finantziatuta) eta Euskadiko Mikrobioen aurkako Erresistentzien aurkako Jarduera Programarekin (EAEko RAM) koordinatuta, esne-behien sektorean antibiotikoak zuhurtziaz erabiltzeke gomendio-gida batzuk prestatu dituzte.

Bi dokumentu dira, bata abeltzaintzat eta bestea sektorean lan egiten duten albaitarientzat. Testu honen amaieran dauden esteken bidez pdf bertsioetara sar zaitezke.

Entzefalopatia espongiforme transmitigarriak kontrolatzeko erregelamendu berria

Europako Batzordeak [2021/1176 \(EB\) Erregelamendua](#) argitaratu du, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 99/2001 (EE) Erregelamenduaren zenbait eranskin aldatzen dituen entzefalopatia espongiforme transmitigarriei dagokienez.

Abuztuaren 8an indarrean jarriko den erregelamendu horren berritasun nagusiak honako hauek dira:

- Ahuntz-azienden entzefalopatia espongiforme transmitigarri positiboen kasuak genotipatzeko beharra ezartzen du.
- Erresuma Batuarekin zerikusia duen hausnarkari txikien adina zehazteko aukera bat indargabetzen du.
- Dardara atipikoa izanez gero, indargabetu egiten ditu zaintza intentsiboko betebeharrak.
- Zehaztu gabeko arriskua duen herrialde bateko behi-, ardi- eta ahuntz-azienden produktu eratorrien inportazio-baldintzak bateratzen ditu, behien entzefalopatia espongiformeko arrisku kontrolatua duen herrialde batetik EBra inportatzen diren kasuetarako.

Neurri horiek erlaxatu egiten dituzte 2001etik indarrean dauden entzefalopatia espongiforme transmitigarrien kontrolak, eta entzefalopatia espongiforme transmitigarriak prebenitzeko, kontrolatzeko eta desagerrarazteko programaren emaitza onen ondorio dira.

Afrikako txerri-izurriaren (ATI) lehengo kasuak Alemaniako etxeko txerrietan

Afrikako txerri-izurriarako (ATI) Alemaniako erreferentziazko laborategi nazionalak, Friedrich-Loeffler-Institut (FLI) laborategiak, uztailaren 15ean baieztatu zituen Afrikako txerri-izurriaren Alemaniako lehenengo kasuak, etxeko txerrietan.

Kaltetutako abeltzaintza-ustiategiak Spree-Neiße distrituko ekoizpen-baserri ekologiko bat —txerri bat hil zen bertan—, eta Märkisch-Oderland distrituko ustiategi txiki bat —bi txerrirekin— dira. Baserri ekologikoa kontrol-eremu batean dago, basurdeetan hautemandako Afrikako txerri-izurriaren ondorioz deklaratu zena. Ustiategi txikia, berriz, orain arte Afrikako txerri-izurritik libre zegoen eremu batean dago. Oraindik ez dago argi nola iritsi den gaixotasuna bi ustiategi horietara,

baina hipotesia da eremu horietako animalia basatietan hautemandako kasuen bidez izan dela.

Spree-Neiße distrituan hauteman ziren Alemaniako Afrikako txerri-izurriaren lehen kasuak basurdeetan, 2020ko irailean. Ordutik hona, 103 kasu baieztatu dira han, eta 261 Märkisch-Oderland distrituan.

Iturria: FLI- Friedrich-Loeffler-Institut. Puntu urdinak: ATiaren kasuak basurde basatietan; puntu gorriak: ATiak kaltetutako etxeko txerrien ustiategiak.

Bi kasuetan, txerriak hil egin dituzte, eta gorpuzkiak araudiarekin bat suntsitu dira. Horrez gain, tokiko agintaritzek murrizketa-eremuak ezarri dituzte foku horien inguruan. Ezin da txerri bizirik edo txerri-produkturik garraiatu eremu horietako baserrietatik.

ATiaren birusa basurdeetatik etxeko txerrietara transmititu daiteke kontaktu zuzenaren eta zeharkakoaren bidez. Infekzioa ahoz gertatu ohi da. Agente patogenoa oso egonkorra da, eta infekzioso mantentzen da ingurumenean denbora luzez. Hauen bidez ere transmititu daiteke: haragiki gordinak edo behar beste kozinatu gabeak, kontaminatutako elikagaiak, ibilgailuak, arropa eta tresnak.

EBn hegazti-gripea zaintzeari buruzko 2020ko urteko txostena

Batzordearen 2005/94 (EB) Zuzentarauak ezartzen du EBko estatu kideek (EK) hegazti-gripearen (HG) zainketa egin behar dutela baserriko hegaztietan eta hegazti basatietan, eta emaitzak agintaritza arduradunari jakinarazi behar dizkiotela.

Horretan oinarrituta, estatu kideak, Islandiak, Norvegiak, Suitzak eta Erresuma Batuak urtero ikuskaritza-programak ezartzen dituzte birusaren agerraldiak monitorizatzeko. Bildutako datuetan oinarrituta, EFSAk 2020rako txostena argitaratu du.

Mota horretako bigarren txostena da, eta estatu kideek zuzenean EFSAri bidalitako datuekin egin da. Hauek dira txostenaren ondorio nagusiak:

- Guztira, 24.768 hegazti-establezimendutan (HE) egin ziren laginak, eta horietatik 46 seropositiboak izan ziren birusaren H5 anduiarentzat eta zazpi H7 anduiarentzat.
- HE seropositiboak hauteman ziren bederatzi estatu kidetan (Belgika, Danimarka, Finlandia, Frantzia, Italia, Herbehereak, Polonia, Espainia eta Suedia) eta Erresuma Batuan.
- Aurreko urteetan bezala, HE seropositiboek ehuneko handienak uretako ehiza-hegaztien eta antzara ugaltzaileen haztegietan hauteman ziren.
- H5 eta H7 anduiarentzat proba serologiko seropositiboak izan zituzten 53 hegazti-establezimenduetatik zazpi emaitza positiboak izan zuten polimerasaren kate-erreakzioan (PCR), edo birologian birusaren H5 eta H7 anduietan; zazpi patogenotasun txikiko hegazti-

gripean (LPAI) eta bat patogenotasun handiko hegazti-gripean (IAAP).

- Gainera, 13 herrialdek 748 hegazti-establezimenduren PCR emaitzak jakinarazi zituzten, eta horiek ez zetozen bat gertakari serologiko seropositibo baten jarraipen-probekin (adibidez, establezimendu batzuetan PCR probak erabili ziren baheketarako). Hegazti-establezimendu horietatik 25 positiboak izan ziren hegazti-gripearen ARN birikorako. Emaitza positibo horiek Bulgarian, Estonian, Alemanian, Errumanian eta Eslovakian hauteman ziren.
- Guztira 18.968 hegazti basatiren laginak hartu ziren, eta 878 hegaztik izan zuten emaitza positiboa IAAP birusean.
- 14 herrialdek IAAP emaitza positiboa izan zuten hegazti basatien kasuak jakinarazi zituzten, eta hegazti-gripearen andui positibo guztiak, patogenotasun handikoak, H5 gisa identifikatu ziren.
- Hegazti positibo gehienak H5N8 anduiarekin kutsatu ziren, identifikatu gabeko N1, N3, N5 eta NA azpimoten kopuru txikiagoarekin.
- Gainera, 317 hegaztik emaitza positiboa izan zuten LPAI H7 edo H5 birusetan, eta 429 hegaztik emaitza positiboa izan zuten H5 eta H7 ez ziren hegazti-gripearen anduien; horiek 31 herrialdetan hauteman ziren.
- 2020ko baserriko hegaztien eta hegazti basatien ikuskaritzaren emaitzak eztabaidatzen eta alderatzen ari dira adituak, Europan hegazti-gripearen epidemiologiaren inguruan gaur egun dauden ezagutzekin, eta, bereziki, 2020. urtearen amaieran identifikatu zen H5N8 epidemiarekin.

Tuberkulosiarekiko sentikorrak diren espezieetan esne gordina saltzeko kontsiderazioak

AESANek interpretazio-ohar bat argitaratu zuen duela gutxi esne gordina eta esne gordinaz eginiko esnekiak ekoitzi eta merkaturatzeari buruz, eta ohar horren bidez ezartzen dira behien tuberkulosiarekiko espezie sentikorrei dagokienez aintzat hartu beharreko gutxieneko eskakizunak.

Agentziak, [OIEren Lurreko Animalientzako Osasun Kodean \(2017\)](#) eta [EFSAren Iritzian \(2017\)](#) oinarrituta, argitu egin du honako hauek direla **853/2004 Erregelamendua aplikatzeari dagokionez** libre gisa adierazita ez dauden eskualdeetan edo probintzietan **tuberkulosiarekiko sentikorrak diren espezieak: ahuntzak, kamelidoak eta zerbidoak. Halaber, ardiak** ere espezie sentikorrak izango dira behietan eta/edo ahuntzetan gaixotasuna konfirmatu den talde baten parte badira, eta, betiere, haiekiko elkarbizitza estua badute.

Gaur egun, ahuntz-taldeei diagnostiko-proba ofizialak egiten zaizkie kaltetutako behiekiko elkarbizitza estua badute. Euren esnea gordin erabiltzen den gainerako taldeei dagokienez, oharraren bidez argitzen da behin-behineko ikuskapenak egin behar zaizkiela agintaritza eskudunak onetsitako ikuskapen-plan baten bitartez. Halaber, hori bera aplikatuko da beste espezie sentikorretan.

Hauek dira ikuskapen-plan horien gutxieneko eskakizunak:

- Ustiategieiek **albaitaritza-aholkularitza** izan behar dute, zeinu klinikoak baieztatzeko eta gaixotasunik ez dutela bermatzeko diagnostiko-probak egiteko.
- **Hiltegietako aurkikuntzak** artxibatuta edukitzea.
- Urtero, diagnostiko-probak egitea **ugalketarako ahuntz**
- Gaixotasuna baieztatzen bada, **esne gordina berriz ere saldu ahal izateko**, 6 hilabetetik gorako abere guztiei **egin beharko zaizkie probak, eta emaitza guztiak negatiboak izango dira**; proba horiek emaitza positiboa izan zuen azken animalia kendu eta 42 egun igaro ondokoak izan beharko dira.
- **Ikuskapenen maiztasuna** eginiko beste proba batzuekiko bateragarria izan ahalko da.
- Industriarekiko **komunikazio-sistema bat ezartzea**, elikagaien segurtasuna arriskuan jartzen duen edozein aldaketaren berri emateko esnekien zentroari.

Halaber, ahuntzen kasuan, autonomia-erkidegoek eskakizun gehigarriak ezar ditzakete euren lurraldeetan, eta urteko probak ez dira beharrezkoak izango agintaritza eskudunak hori egokitzen jotzen badu arriskuen ebaluazio bat egin ondoren.

“Eztia abaraskan” eta “abaraska zatiak dituen ezta” ekoiztean aintzat hartzekoak

AESANek duela gutxi argitaratu du interpretazio-ohar bat, “eztia abaraskan” eta “abaraska-zatiak dituen ezta” ekoizteari dagokionez. Horiek eztiaren gaineko kalitate-araua onartzen duen abuztuaren 1eko 1049/2003 Errege Dekretuan jasotzen dira.

Ohar horretan agentziak adierazitakoaren arabera, eztiaren ekoizpen-mota horretan aintzat hartu behar da abaraskak egiteko argizariaren jatorria.

Erlezaintzan oso ohikoa da abaraskek osatzen dituzten argizari-orriak erabiltzea, eta horietan erleek euren gelaxkak egiten dituzte. Denboraldi bakoitzean, abaraskaren zati bat urtu egiten da orri berriak egiteko. Hori erlezainak berak egin dezake edo establezimendu batera igorri, han egin dezaten. Kalkulatzen da **erlezainak berak egiten duen urteko berritze hori (% 20 inguru) zati zaharrenari dagokiola, hau da, pestiziden hondakin eta albaitaritzako sendagai gehien pilatzen dituen zatiari.**

Hori dela eta, eztiarekin batera **kontsumitzen** diren **abaraska-zati horiei** (elikagaitzat hartzen direnak) ere aplikatu behar zaizkie giza kontsumorako **ezti eta erlezaintza-produktuei** ezartzen zaizkien plagiziden eta albaitaritzako sendagaien **hondakinen gehieneko mugak.**

Ondorioz, AESANek **gomendatzen du erleen argizari birjina erabiltzea**; izan ere, murriztu egiten du abarasketan substantzia aktiboak egoteko arriskua, urtu eta berriz erabilitako argizaria erabiltzeak ez bezala.

Halaber, beharrezkoa da aipatzea **arauak ez duela baimentzen** giza kontsumorako ez diren animalia-**azpiproduktuen** (SANDACH) **instalazio teknikoetako** argizari-orriak erabiltzea giza kontsumorako den ezta ekoizten duten erleen abarasketan.

Abereen osasuna Espainian: Niloko mendebaldeko sukarraren eta mihi urdinaren gaitzaren kasuak

Algeteko Albaitaritza Laborategi Nagusiak (LCV) baietsi egin du aurtengo FVNOaren emaitza serologiko positiboa. Tarifako (Cádiz) ekido zentinela batean antzeman da.

FVNOa Niloko mendebaldeko birusaren (VNO) andui jakin batzuek eragiten duten gaixotasun birikoa da, mundu osoan agertzen dena. Batik bat **Culex generoko eltxoen ziztadaren bidez transmititzen da**, eta eltxoa-hegaztia-eltxoaren transmisio-zikloaren ondorioz mantentzen da.

Hegazti migratzaileek rol garrantzitsua betetzen dute euren ibilbideetan birusa mantentzeko eta hedatzeko; izan ere, gaixotasunaren gordailutzat hartzen dira eta birusa mantentzen dute zenbaitetan inolako sintomarik izan gabe. Gizakiak eta ekidoak birusaren azken ostalaritzat hartzen dira; hortaz, ez dute gaixotasuna transmititzen.

FNOari buruzko informazio gehiago: [Gaixotasun fitxa: Mendebaldeko Niloko sukarra gaixotasuna \(West Nile virus\)](#)

Balear Uharteetako Albaitaritza Zerbitzu Ofizialek mihi urdinaren gaitzaren 4 serotipoaren zirkulazioa antzeman dute Pollençako (Mallorcako iparraldea) ustiategi bateko behi zentinela batengan.

Ustiategi zentinelak 4 behi eta 19 ardi ditu; Espainian ezarritako Mihi Urdinaren Gaitzaren Zaintzarako Programa Nazionalean hartzen du parte. Balear artxipielagoa orain arte gaixotasunik gabeko eremua izan da, baina arrisku-eremutzat hartzen da programa horretan; hortaz, bertan, gaixotasunaren zaintza sendoa egiten da. Gainera, udalerri bereko ustiategietan ardien 9 susmo kliniko jakinarazi dira.

2003an antzeman zen azkeneko aldiz mihi urdinaren gaitza Balearretan.

Mihi urdina gaitz biriko ez-kutsakorra da eta hainbat espezieetako hausnarkariei eragiten die. Gainera, mundu mailan, galera ekonomiko eta ekoizpen-galera handiak sortzen ditu. Nahitaez aitortu beharreko gaixotasuna da eta ez die gizakiei eragiten.

Batik bat Culicoides generoko eltxoen ziztadaren bidez transmititzen da eta eltxo horiek kutsatutako animaliak ziztatu eta haien odola xurgatzean kutsatzen dira. Hala, birusa animalia osasuntsuetara hedatzen da.

Mihi urdinaren gaitzari buruzko informazio gehiago: [Gaixotasun fitxa: Mingain urdina](#)

Europako Parlamentuak babestu egin du

abeltegietan kaiolak kentzea

Europako Parlamentuko diputatuek ebazpen bat onetsi dute Europar Batasun osoan 2027rako kioletan hazteari uzteko.

Ebazpen horrek 2018an Batzordean erregistratu zen [“End the cage age”](#) herritarren legegintzako ekimenari erantzuten dio. Ekimen horren bidez milioi bat sinadura baino gehiago bildu ziren 18 estatu kioetan; izan ere, une honetan herritarrek gero eta gehiago aztertzen dute abeltzaintza intentsiboa eta EBri aldaketa gehiago egiteko eskatzen diote.

Testua gehiengoz onetsi zuen ganberak, eta testu horretan Batzordeari eskatzen zaio gara dezala legeria bat kaiolak erabiltzeari apurka-apurka uzteko. Prozesu horrek aldi iragankor bat izango du eta ebaluazio zientifikoetan oinarritzen da.

Hainbat estatu kioetan sistema alternatiboak aplikatzen ari dira, arrakastaz, baina Europako Parlamentuko diputatuek uste dute Europa mailako lege bat egin behar dela ekoizle guztiak parekatzeko.

- Kaiolak **apurka-apurka kentzea** eta hazkuntza-sistema berriak ezartzea **espezieen beharretara egokituta**.
- **Epe iragankor bat ezartzea**, ekoizleek beharrezkoak diren **aholkularitza, prestakuntza eta pizgarri ekonomikoak jaso ditzaten**.
- Inportatutako produktuentzat estandarrak parekatzea eta dauden merkataritza-**akordioak berrikustea**, produktu horiek Europar Batasuneko araudia bete dezaten, kioletako hazkuntza-sistema barne.
- **Debekatzea ahateak eta antzarak indarrez elikatzea** foie-grasa ekoizteko.

Laburbilduz, testuaren helburua da, batetik, saihestea ekoizleak galtzea eta EBtik kanpoko beste herrialde batzuetara joatea (animalien ongizate-estandar baxuagoak dituztenetara), eta, bestetik, **elikadura-politika zorrotzago** baten aldeko apustua egitea, elikadura-sistema iraunkorrago bateranzko trantsizioa babesteko.

Sukar aftosoaren aurkako kontrol-neurrien ebaluazioa EBn

EFSAk EBk eskatutako txosten-multzoko laugarren txostena argitaratu berri du. Horren bidez, sukar aftosoaren aurka aplikatutako kontrol-neurrien eraginkortasuna ebaluatu du.

Txosten-multzoko [aurreko beste 3 txostenetan](#) erabilitako **analisi-metodologia berbera** erabili dute. Txosten horien bidez **A zerrendako gaixotasunak aztertu** dituzte, bat etorritik animalia-gaixotasun transmitigarriei buruzko 2016/429 Erregelamenduari (EB).

Kontrol-neurri horiek ebaluatzeko **zenbait agertoki diseinatu** ziren, eta ebaluazioa hasi aurretik adostuta utzi zituzten. Berrikuspina kontrol-neurrien **alderdi hauetan** oinarritzen da:

- Gaixotasuna detektatzeko laginketa-prozedura klinikoak eta laborategikoak; **laginketa-prozedura espezifikoak behar** dira agertoki bakoitzerako.
- Baieztatutako agerraldietako zein agerraldi susmagarrietako **eremuetako jarraipen-aldia**.
- Mugatutako **eremuen tamaina**.

Hona hemen ondorioak:

- **21 eguneko** jarraipen-aldia eraginkortzat jo zen. Era berean, eraginkortzat jo zen neurri murriztaileak mantentzea: **babes-eremuan 15 egunez eta zaintza-eremuan 30 egunez**.
- Babes- eta zaintza-eremuek kaltetutako ustategietako infekzioen % **99 baino gehiago** hartzen dute transmisioa baldin badago.
- Babes- eta zaintza-eremuetako **transmisorako probabilitateak % 4,8 eta % 0,3** dira, hurrenez hurren.

Ebaluatutako agertoki bakoitzerako eskaintzen diren gomendioen **helburua da Europako Batzordeari laguntzea lege-testu berriak osatzen**, baita sukar aftosoari lotutako *ad hoc* eskabide gomendagarrietarako ere.